

GYMNÁZIUM ŠTERNBERK

Autoři

Petra Motlová
Aneta Šestáková

Pedagogické vedení

Mgr. Hana Havlíčková
Mgr. Alena Niklová

„Pamatuju si, že tatínek měl našetřených padesát tisíc korun, a to bylo tehdy hodně peněz. Z těch padesáti tisíc dostal zpátky 500 korun.“

Helena Šestáková

STOPY TOTALITY

PŘÍBĚH PANÍ ŠESTÁKOVÉ

Pamatuji si, že tatínek měl našetřených 50 000 korun, a to bylo tehdy hodně peněz. Po měnové reformě dostal zpátky 500.

Paní Helena Šestáková, rozená Nováková, se narodila 11. 11. 1926 ve Šternberku. Tady také vyrůstala až do roku 1945. Už od mládí byla zvyklá pomáhat matce s ošetařením im jejich hospodářství. Mnoholeté zkušenosti s prací na poli a také s tím, jak se chová k zvěřím, se jí vracely do paměti. Po válce se přestěhovala do Prahy a tam se věnovala práci v knihovně. Po válce se přestěhovala do Prahy a tam se věnovala práci v knihovně. Po válce se přestěhovala do Prahy a tam se věnovala práci v knihovně.

V roce 1963 přebývala v Československu s německou rodinou. Rodina Nováková žila skromně a všechny své úspory z práce vykládala na banku. Na Slovensku je možné vidět jak se lidé žijí. V Československu je možné vidět jak se lidé žijí. V Československu je možné vidět jak se lidé žijí.

V roce 1963 přebývala v Československu s německou rodinou. Rodina Nováková žila skromně a všechny své úspory z práce vykládala na banku. Na Slovensku je možné vidět jak se lidé žijí. V Československu je možné vidět jak se lidé žijí.

Dnes je Helena 86 let a stále je vitální. O život, co znamená se starat o děti, o práci, o rodinu. Zdá se, že Helena je šťastná a spokojená. Helena je šťastná a spokojená. Helena je šťastná a spokojená.

Gymnázium Šternberk
Autorský tým:
Aneta Šestáková, Petra Motlová
Pedagogické vedení:
Mgr. Alena Niklová, Mgr. Hana Havlíčková

Příběh paní Heleny Šestákové

Paní Helena Šestáková, rozená Nodžáková, se narodila 11.11.1928 na Slovensku v malé vesnici Breza. Tato vesnice se nachází v okrese Orava. Tady také vyrůstala až do roku 1945. Už od malička byla zvyklá pomáhat mamince s obstaráváním jejich hospodářství. Nepocházeli zrovna z bohaté rodiny, a tak si museli vystačit s tím, co si sami vypěstovali a vychovali.

Díky vysokému počtu dětí na základní škole bylo vyučování rozděleno na dopolední a odpolední. Třídy se proto střídaly, jeden týden měli školu odpoledne, druhý týden dopoledne. Díky tomuto střídání mohla Helena odbíhat ze školy rovnou na pole za maminkou, kde ji pomáhala s prací. Jelikož v této době nebyly hodinky, musela se Helena řídit podle toho, jak hodiny odbíjel kostel. Často proto chodila do školy později, a tak musela za trest klečet v koutě třídy. Zatímco doma s maminkou pracovali na poli, její tatínek Josef Nodžák jezdil za prací do zahraničí. Dlouholetá

práce v belgických dolech se bohužel podepsala na jeho zdraví. Josef měl práci na poli velice rád a byl dobrý hospodář, ale když se vrátil domů z Belgie dělaly mu práce na polích problémy. Pole se totiž nacházela ve velkých kopcích, a tak se při práci hodně zadýchával.

MOTIVAČNÍ OTÁZKY

Pro základní školy

Odkud paní Šestáková pochází?

Kdy a proč se přestěhovala do Čech?

Jak vypadal život rodiny paní Šestákové po příjezdu do Čech?

Jak rodinu Šestákovu postihla měnová reforma?

Jak zasáhl vznik JZD rodinu paní Šestákové?

Čím se podle paní Šestákové liší předchozí doba od té dnešní? Souhlasíte s ní?

Doplňující otázky pro střední školy

Co víte o poválečném vystěhování Němců? Myslíte, že bylo soužití rodin běžné?

Jak vnímali sousedé to, že rodina paní Šestákové se přestěhovala ze Slovenska? Jaký je ve vašem okolí vztah ke Slovákům dnes?

GYMNÁZIUM ŠTERNBERK

Když v roce 1945 přijely na návštěvu jeho dvě sestry z Tršic u Doloplaz, tak se od nich dozvěděl, že po divokém odsunu Němců zůstalo na Moravě mnoho opuštěných domů a polí, které nemá kdo obstarávat. Rozhodl se, že se přestěhují, i přes nesouhlas maminky Aničky, do malé vesnice jménem Jívová. Na rozdíl od maminky, která byla z nastávající situace nešťastná, děti se těšily, že poznají nový svět. Rodina si majetek nemohla vzít s sebou, a tak byli nuceni se ho vzdát. Část prodali a část rozdali své rodině. Po příjezdu dostali jeden z nejhorších domů na vesnici, kde skákaly krysy a teklo do střechy. Už podle stavu domu bylo vidět, že Slováci zde nebyli vítáni.

Bydleli společně s německou rodinou, takže měli málo místa. Bydleli s nimi od října 1945 až do odsunu Němců, který probíhal v květnu 1946. Na první Vánoce strávené v novém domě vzpomíná Helena jako na nejhorší Vánoce ve svém životě. „Vím, že první Vánoce jsme tady probrečeli, řvali jsme u stola, to bylo hrozny, na to nikdy nezapomenou. To nebyl sníh, to byly divny Vánoce. U nás bývala radost z Vánoc, tam bylo snihu, fujavice, metelice a nám to vůbec nevadilo, že. Jsme šli na půlnočnou a to jsme byli vyfúkaní ani oblečení nebylo takové, ale my jsme měli

radost. Tady jsme do kostela nemohli, protože bylo německy a ani sněhu nebylo, přšelo, no lilo jak z konve! No, ale pak už jsme si zvykli.“

Během doby, kdy s Němci žili, se o domácnost starali spolu a stala se z nich jedna velká rodina. Tatínek Heleny pracoval také v Německu, a proto se mohl s rodinou bez problému dorozumívat. Za tento půl rok, kdy spolu žili, se Frída, dcera Němky, naučila perfektně slovensky, a tak mohla překládat maminkám, které si mezi sebou nerozuměly. Když museli Němci odejít, všichni plakali. Německá rodina stále doufala, že se jednou do svého domu vrátí, bohužel se tak nikdy nestalo.

V roce 1953 probíhala v Československu měnová reforma. Reforma se dotkla všech lidí ve státě, stejně tak rodiny Nodžákové, která přišla skoro o všechny své úspory. Z těžce vydělaných peněz jim zbylo minimum. „Pamatuju si, že tatínek měl našetřených padesát tisíc korun, a to bylo tehdy hodně peněz. Z těch padesáti tisíc dostal zpátky 500 korun. To mi koupil akorát ložnici z toho. To bylo všecko, všechny peníze byli pryč! Tatínek byl nešťastný, rval si vlasy z hlavy a zklamaná maminka mu říkala, že sem neměl chodit. No stalo sa. Ale takový byl hospodář, nejdřív si koně půjčoval, ale nakonec si koupil koně dva. A tak dobře se staral o pole, že jsme měli všeho dost. Prodával řepu a tak bylo dost peněz. Všeci nám sa divili, že jak to že máme takové hospodářství. Jenom že náš tatínek tomu rozuměl,“ vzpomíná Helena. Lidé, kteří se přistěhovali zároveň s rodinou Nodžákovou se začali stěhovat zpět na Slovensko. Už tu nemohli vydržet, protože tu s nimi bylo hrozně zacházeno, a taky proto, že se jim již nechtělo pracovat na polích. Jenomže Helenin tatínek se na Slovensku všeho zbavil, a tak se nebylo kam a proč vracet. Byl z toho nešťastný, ale už nebylo cesty zpět. Zůstal tu jen on se svojí rodinou a jeho dva bratři.

GYMNÁZIUM ŠTERNBERK

Na podzim v době sklizně museli začít odvádět velké dodávky. To se Josefovi a jiným hospodářům samozřejmě nelíbilo. Netrvalo dlouho a Josef se rozhodl, že nebude nikomu rozdávat svou úrodu, a tak s velkým hospodařením skončil. I jeho zdraví mu již nedovolovalo tak těžkou práci a nikdo jiný pole obstarávat nemohl. Syny měl ještě mladé a ostatní měli své práce dost. A tak se přestěhovali do menšího domu, který ležel na druhém konci Jívové. V tomto domě žije Helena dodnes.

Když se stěhovali, měla Helena 19 let a již byla vdaná. O dům, do kterého se Helena se svým manželem Františkem přestěhovala, se dělili také s jejími rodiči a dokonce i s prarodiči, takže moc místa neměli. Lidé, kteří v domě bydleli před nimi, se odstěhovali do Šternberka. Zůstala po nich jen jedna kráva, býk, prase a 35 hektarů pole. Dva roky potom, co se přestěhovali, bylo na Jívové v roce 1949 založeno Jednotné zemědělské družstvo jako první v okrese Šternberk, které začalo zabavovat a zestátňovat majetek a pole. Když přišli k Heleně domů, museli odevzdat krávu i celé pole, nechali jim jen malé políčko za domem, kde si mohli pěstovat brambory. I když bylo pole zapsáno do majetku JZD, musela rodina toto pole obdělávat. Dostávali z něj jen určité množství úrody, které nebylo velké, a také jim byla vyplácena minimální mzda. Helena dostávala 250 korun za měsíc a její manžel František 600 korun za měsíc. Nedostávali žádné přídatky na děti nebo porodné, jak je tomu dnes. Museli si vystačit s tím, co měli. Jak řekla paní Helena „Byla bída, ale bylo z čeho žít!“

Dnes je Heleně 84 let. Má pět synů a mnoho vnoučat. Právě její velká rodina ji dělá šťastnou. Za domem má malé políčko, kde tráví většinu svého času, právě tak, jak byla zvyklá celý svůj život. I přes celoživotní těžkou práci na polích a v lesích se Helena cítí stále dobře a zdraví jí slouží. Na své mládí často vzpomíná. Když vidí, jak se dnes k sobě lidé navzájem chovají, je znechucená a je ráda, že žila v dřívější době. Vždycky byla zvyklá na vzájemnou pomoc a vstřícnost, které se dnes člověku jen tak nedostane.

